

Giá trị của tác phẩm “Đời sống mới” với việc định hướng xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh giai đoạn hiện nay

MẠCH QUANG THẮNG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: *Xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh là nhiệm vụ rất quan trọng của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Trung ương Đảng và Chính phủ đã có chủ trương lãnh đạo và triển khai nhiệm vụ này với mục tiêu làm cho cuộc sống của nhân dân ngày càng tốt đẹp hơn, phù hợp với văn minh công nghệ trên cơ sở kế thừa và phát huy những truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, đồng thời xóa bỏ những giá trị phản văn hóa từ dòng chảy lịch sử trong đời sống đất nước; khắc phục những yếu kém nảy sinh trong quá trình đổi mới. Trong tiến trình này, những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh từ tác phẩm “Đời sống mới” thật sự quý báu. Tuy ra đời năm 1947, nhưng tác phẩm này có ý nghĩa lâu dài và vẫn còn có giá trị định hướng cho việc xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh giai đoạn hiện nay.*

Từ khóa: *Hồ Chí Minh; Nông thôn mới; Đời sống mới; Đô thị văn minh.*

1. Mở đầu

Có điều gì liên hệ không, giữa hai cái mốc thời gian là năm 1947 khi tác phẩm “Đời sống mới” của Hồ Chí Minh được xuất bản với năm nay, năm 2017, ngoài con số 70 năm? Câu trả lời là: Có. Vì đất nước Việt Nam đang trong tiến trình thực hiện chủ trương của Đảng và Chính phủ xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh. Những nội dung trong tác phẩm “Đời sống mới” của Hồ Chí Minh đang là những giá trị vô cùng quý báu định hướng hành động cho các cấp bộ Đảng và chính quyền, các đoàn thể cũng như soi vào từng hành động của mỗi người Việt Nam yêu nước.

2. Nhắm thẳng vào mục đích

Mục đích duy nhất ở đây là: đời sống của nhân dân được nâng cao cả vật chất và tinh thần. Điều

này hoàn toàn xa lạ với kiểu “bệnh hám thành tích”, là làm cho oai, làm hình thức... mà nhiều lần Hồ Chí Minh đã nghiêm khắc phê phán. Đời sống ở đây là đời sống của từng cá nhân con người và của cộng đồng, nói rộng ra nữa, là của cả nước. Đây là đời sống mới, nó gắn liền với chủ trương của Đảng, mà gần đây nhất được phản ánh trong Chỉ thị của Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa XII ngày 15.12.2016 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”. Những tiêu chí chung về nông thôn mới đã được nêu rõ trong “Bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới” ban hành kèm theo Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 14.6.2010 của Thủ tướng Chính phủ. Bộ tiêu chí này đã được vận dụng, cụ thể hóa, điều chỉnh cho

phù hợp với các loại địa bàn nông thôn của cả nước. Những nội dung của tiêu chí đô thị hóa cũng được xây dựng và đang bước đầu triển khai ở nhiều thành phố, thị xã, thị trấn.

Trước hết, phải hiểu thấu đáo tính biện chứng trong quan niệm của Hồ Chí Minh về tính mục đích cũng như cái mới và cái cũ trong đời sống mới:

“Đời sống mới không phải cái gì cũ cũng bỏ hết, không phải cái gì cũng làm mới.

Cái gì cũ mà *xấu*, thì phải bỏ. Thí dụ: Ta phải bỏ hết tính lười biếng, tham lam.

Cái gì cũ mà không *xấu*, nhưng phiền phức thì phải sửa đổi lại cho hợp lý. Thí dụ: Đơm cúng, cưới hỏi quá xa xỉ, ta phải giảm bớt đi.

Cái gì cũ mà *tốt*, thì phải phát triển thêm. Thí dụ: Ta phải tương thân tương ái, tận trung với nước, tận hiếu với dân hơn khi trước.

Cái gì *mới* mà *hay*, thì ta phải làm. Thí dụ: Ăn ở cho hợp vệ sinh, làm việc cho có ngăn nắp.

Làm thế nào cho đời sống của dân ta, vật chất được đầy đủ hơn, tinh thần được vui mạnh hơn. Đó là mục đích đời sống mới”⁽¹⁾.

Những quy định hiện hành về xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh không phải là hoàn toàn mới, đúng theo tinh thần của Hồ Chí Minh trong tác phẩm “Đời sống mới”. Những cái cũ mà tốt được phát huy và thêm rất nhiều điều mới trên cơ sở kế thừa những nội dung “cũ mà tốt” cho phù hợp với điều kiện mới, nhưng vẫn chú trọng tính chính thể của đời sống là cả đời sống vật chất và đời sống tinh thần. Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới do Thủ tướng Chính phủ ban hành kèm theo Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 14.6.2010 bao gồm 5 nhóm: Nhóm 1: Quy hoạch; Nhóm 2: Hạ tầng kinh tế - xã hội; Nhóm 3: Kinh tế và tổ chức sản xuất; Nhóm 4: Văn hóa - Xã hội - Môi trường; Nhóm 5: Hệ thống chính trị. Trong Bộ tiêu chí đó nêu rất cụ thể những điểm cần đạt được và cho rằng, xã đạt tất cả các tiêu chí đó là được công nhận “Xã nông thôn mới”; huyện nào có 75% số xã trong huyện đạt nông thôn mới thì được công nhận “Huyện nông thôn mới”; tỉnh nào có 80% số huyện đạt nông thôn mới thì được công nhận “Tỉnh

nông thôn mới”.

Trong tác phẩm “Đời sống mới”, Hồ Chí Minh lưu ý việc “định kế hoạch cho thích hợp với địa phương mình”⁽²⁾, vì ở mỗi vùng miền đều có những đặc điểm của riêng địa phương mình. Bộ tiêu chí trên đây, ngoài nêu tiêu chí chung, cũng đã nêu rõ tiêu chí cho 7 vùng cụ thể: 1. Trung du, miền núi phía Bắc; 2. Đồng bằng sông Hồng; 3. Bắc Trung Bộ; 4. Duyên hải Nam Trung Bộ; 5. Tây Nguyên; 6. Đông Nam Bộ; 7. Đồng bằng sông Cửu Long. Đương nhiên, mỗi một nơi còn có những cái riêng nữa. Hồ Chí Minh nhấn rất mạnh tới trước hết là từng cá nhân, từng gia đình và nhấn mạnh những đức tính cần kiệm liêm chính, chí công vô tư; tận trung với nước, tận hiếu với dân; tương thân tương ái; chú ý xây dựng những nếp sống mới giản dị, lành mạnh, tiết kiệm để khắc phục những lối sống cổ hủ lạc hậu, phản tiến bộ. Về cơ bản, bộ tiêu chí đã thể hiện một cách toàn diện, chính thể nêu lên yêu cầu của một nông thôn xã hội chủ nghĩa trong điều kiện kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế, toàn cầu hóa.

Hồ Chí Minh chưa đề cập cụ thể tính “văn minh” trong vấn đề xây dựng đô thị ở Việt Nam ngay trong tác phẩm “Đời sống mới”. Đó là điều dễ hiểu, bởi vì đầu năm 1947 là năm toàn quốc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, nước ta đang gặp khó khăn rất lớn, địa bàn chủ yếu của cách mạng là địa bàn nông thôn - trung du và miền núi. Những nội dung mà Hồ Chí Minh nêu lên về xây dựng đời sống mới là những điều chung mà bất cứ địa bàn nào cũng có thể áp dụng thời bấy giờ. Những nội dung nêu trong tác phẩm ấy, tuy vậy, vẫn là những giá trị định hướng cho việc xây dựng đô thị trong thời buổi hiện nay, giai đoạn của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư trên thế giới với sự phát triển mạnh của công nghệ thông tin. Nhiều nước đang xây dựng *đô thị thông minh*. Ở Việt Nam, ngày 26.10.2015, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình quốc gia về ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của cơ quan công quyền giai đoạn 2016-2020, trong đó chủ trương phát triển một số đô thị thông minh.

Nội dung về đô thị thông minh khá rộng, vì vậy việc xây dựng bộ tiêu chí cho đô thị thông minh là cả một quá trình đang hoàn thiện. Thủ tướng Chính phủ đang giao cho Bộ Thông tin và Truyền thông phối hợp với Bộ Xây dựng và các cơ quan liên quan xây dựng đề ban hành. Những tiêu chí xây dựng đô thị thông minh gồm khoảng 20 tiêu chí, chủ yếu là về ứng dụng công nghệ thông tin: giao thông; điều kiện cư trú (tức là một loạt môi trường, hạ tầng kỹ thuật), quản trị y tế, xây dựng, năng lượng, môi trường, v.v.

Một vấn đề đặt ra là những tiêu chí xây dựng đô thị thông minh đó chưa phải là tất cả những điều mà yêu cầu xây dựng đô thị văn minh đặt ra. Đáng rằng, ứng dụng công nghệ thông tin là rất quan trọng để tạo ra tính thông minh trong cuộc sống đô thị hiện nay, song phần hồn của nó là đời sống của chính cư dân thì mới là cái cần nhất và là tiêu chí bản chất nhất. Con người, và chỉ có con người ở đô thị, mới là chủ thể và là kết quả của đời sống của đô thị văn minh. Những công việc liên quan tới đô thị thông minh, liên quan tới công nghệ thông tin đều là do con người và vì con người.

Chính vì vậy, những nội dung mà Hồ Chí Minh đã nêu trong tác phẩm “Đời sống mới” vẫn là những định hướng về xây dựng con người, như là “chủ thể duy nhất” trong cuộc sống nói chung và trong đô thị văn minh nói riêng.

Hồ Chí Minh nêu lên tiêu chí:

“Một người chung... nghĩa là một người quốc dân Việt Nam, không kỳ giàu hay nghèo, già hay trẻ, gái hay trai, thì đời sống mới đại khái gồm mấy điểm sau này: Về *tinh thần*, một là sốt sắng yêu Tổ quốc. Việc gì lợi cho nước, phải ra sức làm. Việc gì hại đến nước, phải hết sức tránh. Hai là *sẵn lòng công ích*. Bất kỳ việc to việc nhỏ, có ích chung thì phải hăng hái làm... Ba là mình hơn người thì chớ kiêu căng. Người hơn mình thì chớ nịnh hót. Thấy của người thì chớ tham lam. Đối của mình thì chớ bùn xìn. Cách *ăn mặc* phải sạch sẽ, giản đơn, chất phác, chớ lượt thướt, xa xỉ, lòe lẹt. Cách *làm việc*, phải siêng năng, có ngăn nắp, có tinh thần phụ trách, đã làm việc gì thì làm cho kỳ được, làm đến

nơi đến chốn... Cách *cư xử*, đối với đồng bào thì nên thành thực, thân ái, sẵn lòng giúp đỡ. Biết ham học...”⁽³⁾.

Đó là định hướng quan trọng bậc nhất, và cũng là vấn đề trung tâm, chứ không thể chỉ chú ý tới vấn đề kỹ thuật công nghệ thông tin. Nên nhấn mạnh điều này, vì nếu một chiếc máy công nghệ thông tin hiện đại, một hệ thống công nghệ thông tin (thông minh) nhưng nó lại bị nằm trong tay con người “không thông minh” hoặc nằm trong một bộ máy của hệ thống chính trị không lành mạnh thì kết quả chỉ là những điều ác mộng mà thôi.

3. Một số vấn đề đặt ra trong giai đoạn hiện nay

3.1. “Chớ làm dối”

Đó là ba chữ nêu mong ước của Hồ Chí Minh trong tác phẩm “Đời sống mới”. Trong nhiều dịp khác Hồ Chí Minh hay phê bình cái tật của cán bộ ở các cấp là làm ít xuýt ra nhiều, làm một cách hình thức, làm qua loa, đại khái, mà hiện nay chúng ta hay gọi đó là bệnh thành tích, đánh trống bỏ dùi, v.v. Điều này rất có ý nghĩa khi trong tình hình hiện nay, “bệnh thành tích” diễn ra ở nơi này nơi nọ khá nặng. Do vậy, phải tăng cường kiểm tra, giám sát và phải đánh giá thật chuẩn xác những tiêu chí đã đạt được hay chưa.

Chạy theo thành tích là điều sẽ phá vỡ tính cách mạng, làm ru ngủ cán bộ và rất có hại tới sự tiến bộ của nông thôn và đô thị hiện nay. Vẫn còn đó tình trạng không ít địa phương báo cáo sai sự thật, nê nang và công nhận non. Một dạng nữa là trong các tiêu chí, nên có điểm nhấn cho từng địa phương, bởi vì có nơi chỉ chú trọng đến việc xây dựng cơ sở hạ tầng (điện, đường, trường, trạm) mà chưa thật chú trọng lắm đến sản xuất và tăng mức thu nhập của mỗi gia đình ở nông thôn. Có nơi chưa thực sự chú trọng tới đời sống văn hóa tinh thần của người dân. Nhiều tệ nạn xã hội đã len lỏi vào nông thôn, nơi tưởng chừng bình yên, dị ứng với những tiêu cực mà lẽ ra ở khu vực đô thị mới có nhiều: HIV-AIDS; nghiện hút ma túy; cờ bạc (nhất là chơi số đề), rượu chè; tín dụng đen, cho vay nặng lãi, v.v.

Hiện nay, đến nông thôn, nhất là nông thôn

miền Bắc và miền Trung, chúng ta thường thấy đường làng, ngõ xóm được rải bê tông kiên cố, nhà ngói, nhà tầng nhiều lên, nếp sống dần dần theo đô thị, nước sạch đã về từng nhà, nhiều gia đình đã có khu vệ sinh tự hoại. Đồng ruộng đã được quy hoạch, nhiều nơi đã thực hiện dồn điền đổi thửa, giao thông cánh đồng tốt hơn nhiều, các máy móc đã thay thế (có nơi đến 100%) các khâu trồng trọt, người nông dân có thể đi xe máy ra thăm đồng. Tuy vậy, đời sống của người nông dân chưa được nâng lên nhiều. Trong tiến trình thực hiện WTO, người nông dân vẫn là người bị thua thiệt nhất. Hiện nay, tình trạng phổ biến ở đồng bằng sông Hồng và miền Trung là trong những ngày nông nhàn, nông thôn chỉ còn hầu hết người già và trẻ em, lực lượng lao động trẻ chủ yếu đã đến các đô thị, nhiều nhất như Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh để tìm việc làm thêm. Họ làm đủ việc: khuôn vác, đồng nát-ve chai, giúp việc gia đình, xây dựng, lái xe taxi, xe “ôm”, v.v. Số lao động này đến các đô thị làm công nhật, đi đi về về, không gắn với một hợp đồng cố định và là nguồn tạo kinh phí thu nhập rất quan trọng cho cả gia đình họ. Nông thôn ở một số nơi có tình trạng đất hoang hóa do người dân không thiết tha với ruộng đồng.

Đời sống tinh thần chưa được cải thiện nhiều. Vẫn còn đó nhiều hủ tục trong sinh hoạt cộng đồng (nhất là việc hiếu, việc hỷ). Nhiều lễ hội được tiến hành và được phục hồi nhưng không ít lễ hội đó mang nặng tính thương mại. Trụ sở xã, trường học, trạm y tế khang trang, nhưng chất lượng giáo dục chưa được nâng cao; dân bị ốm đau thì chuyển lên tuyến trên chứ rất ít khi muốn chịu đê cho dịch vụ y tế cơ sở chăm sóc.

Còn ở đô thị, tiêu chí “văn minh” là nói về sự phát triển tốt đẹp của một đô thị cả về văn hóa vật chất và tinh thần cho cả cá nhân, cộng đồng. Để một thành phố, đô thị trở nên văn minh, các cấp bộ đảng, chính quyền và người dân phải vừa phấn đấu thực hiện những vấn đề có tính lâu dài vừa phấn đấu thực hiện những nhiệm vụ trước mắt theo hướng ưu tiên giải quyết ngay trong cuộc sống người dân đô thị. Từ những tiêu chí định hướng đó,

các ngành chức năng sẽ đưa ra những chương trình trọng điểm, những giải pháp tích cực để đầu tư tập trung giải quyết. Hiện nay, nhiều người đang chọn ra khoảng hơn 20 tiêu chí của đô thị văn minh. Chúng được khái quát lại thành 6 nhóm: 1. Môi trường chính trị và quản lý nhà nước; 2. Môi trường kinh tế; 3. Môi trường văn hóa - xã hội; 4. Môi trường y tế - giáo dục; 5. Môi trường hạ tầng kỹ thuật; 6. Môi trường tự nhiên.

Thật ra, trong 6 nhóm trên, nhóm nào cũng có vấn đề cấp thiết cần được ưu tiên đầu tư. Vẫn còn những vấn đề tương là nhỏ, nhưng rất nhức nhối trong quản lý đô thị, trong hệ thống cơ sở hạ tầng, trong giữ gìn vệ sinh môi trường, v.v. mà động tới vấn đề gì cũng thấy rất bức bách (giao thông bị kẹt thường xuyên; cây xanh không được chú trọng; tình nghĩa phố phường trong sinh hoạt văn hóa cộng đồng đô thị; thậm chí cả việc vứt rác, vứt chuột chết ra đường...). Đó là chưa kể đến chất lượng dịch vụ công, nhất là sự quản lý của hệ thống chính trị ở cơ sở đô thị phục vụ nhân dân.

Trong tình hình đó nếu không tinh táo xem xét mà cứ để mãi công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới (dẫn tới huyện rồi tỉnh đạt chuẩn nông thôn mới) và cứ công nhận đô thị đạt danh hiệu đô thị văn minh thì chỉ là đối nhau mà thôi. “Chớ làm đối”. Điều mà Chủ tịch Hồ Chí Minh mong ước trong tác phẩm “Đời sống mới” từ năm 1947 vẫn còn như tiếng còi cảnh báo lớn cho cuộc vận động của chúng ta hôm nay.

3.2. Không nên huy động quá sức dân

Nhân dân Việt Nam có lòng yêu nước nồng nàn, sẵn sàng bỏ công, bỏ của, thậm chí cả xương máu, tính mạng cho nền độc lập, tự do của Tổ quốc, cho sự hùng cường của đất nước; luôn tích cực hưởng ứng thực hiện các cuộc vận động yêu nước trong các thời kỳ cách mạng. Trong cuộc vận động xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh cũng vậy, nhiều nơi đã có biết bao nhiêu gương sáng khi người dân giác ngộ sẵn sàng hiến đất làm đường, làm các công trình công cộng; sẵn sàng đóng góp tiền cho các công trình công cộng ở nơi mình cư trú, người ít tiền đóng ít, người nhiều tiền đóng

nhiều, ủng hộ một cách tự giác, với tấm lòng thanh thản và đầy tự hào.

Tuy nhiên, cần chú ý những lời căn dặn của Hồ Chí Minh trong tác phẩm “Đời sống mới” về chữ Kiệm. Chữ Kiệm được hiểu theo nghĩa tiết kiệm, nhưng không bủn xỉn, đặc biệt là phải có hiệu quả. Đã không ít nơi huy động sức đóng góp của dân khá lớn, hoặc ham làm to, làm nhanh, thiếu tính toán dẫn đến tình trạng nợ trong cuộc vận động xây dựng nông thôn mới⁽⁴⁾.

Sáng ngày 05.10.2016, Ủy ban Thường vụ Quốc hội nước ta đã xem xét báo cáo kết quả giám sát “Việc thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2015 gắn với tái cơ cấu ngành nông nghiệp”. Trong 5 năm (2010-2015), cả nước đã huy động được khoảng 851.380 tỷ đồng đầu tư cho Chương trình xây dựng nông thôn mới. Nhưng, có đến 53/64 tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương nợ đọng khoảng 15.277 tỷ đồng, thậm chí có địa phương mất khả năng thanh toán. Tỷ lệ nợ đọng này có thể không lớn so với tổng đầu tư nhưng nếu so với thu ngân sách của các địa phương đang mắc nợ thì tỷ lệ này lại rất lớn. Có 40,7% số xã xây dựng nông thôn mới nợ với mức bình quân khoảng 4,2 tỷ đồng/xã, có xã nợ mấy chục tỷ đồng.

Theo kiến nghị của Đoàn Giám sát, Chính phủ trong năm 2017 đang rà soát tình hình nợ đọng xây dựng cơ bản tại các địa phương để đề ra giải pháp xử lý dứt điểm nợ đọng trong năm 2017 và quyết không để tái diễn tình trạng huy động kinh phí đầu tư vượt quá khả năng thanh toán.

3.3. Cần sự gương mẫu của đội ngũ cán bộ

Tất cả các loại công việc, tất cả các cuộc vận động, tất cả các phong trào cách mạng đều cần đến sự gương mẫu của đội ngũ cán bộ. Trong nhiều tác phẩm, nhiều bài nói, bài viết của Hồ Chí Minh liên quan đến xây dựng đội ngũ cán bộ thì Người đều đề cập vấn đề này. Riêng trong tác phẩm “Đời sống mới”, Hồ Chí Minh cũng nhiều lần đề cập. Người cho rằng: “Đối với việc làng việc nước, phải hăng hái làm gương”⁽⁵⁾, “Cán bộ của làng phải là người trong sạch, công bình, thạo việc, có thể làm gương

cho dân làng; có thể hy sinh lợi ích riêng cho lợi ích chung... Dân có quyền lựa chọn những cán bộ như thế”⁽⁶⁾; “Tốt nhất là miệng nói, tay làm, *làm gương* cho người khác”⁽⁷⁾; “Các cán bộ từ làng đến tỉnh và kỳ phải hăng hái tuyên truyền cổ động và định kế hoạch cho thích hợp với địa phương mình. Nhất là phải cố gắng làm kiểu mẫu. Chúng ta đồng tâm mà làm, quyết tâm mà làm thì đời sống mới nhất định thực hiện được. Mong toàn thể đồng bào gắng sức theo đời sống mới, xây dựng một nước Việt Nam mới phú cường”⁽⁸⁾.

Việc thực thi đời sống mới, theo Hồ Chí Minh, “nói dễ thì dễ. Nói khó thì khó. Tục ngữ có câu: “Việc đời không gì khó, chỉ sợ chí không bền””⁽⁹⁾. Như vậy yêu cầu đặt ra là cả cán bộ và nhân dân đều quyết tâm, đồng lòng để thực hiện, trong đó cán bộ phải đi đầu. Theo Hồ Chí Minh, người nào thấy dễ là bởi vì họ thấy xây dựng đời sống mới rất thiết thực; không có gì cao xa khó khăn; có quyết tâm, kết quả có lợi ngay trước mắt. Còn người nào thấy khó là bởi vì không quyết chí bền gan, có thói quen không muốn biến đổi sự việc ra điều tốt; có tính gặp sao hay vậy, lười biếng.

Rất đáng tiếc, hiện nay, bên cạnh nhiều cán bộ, nhất là cán bộ cơ sở ở nông thôn và đô thị, đã tận tình với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, còn có không ít cán bộ chưa làm tròn nhiệm vụ. Những cán bộ chưa làm tròn nhiệm vụ này lại là kết quả của công tác cán bộ chưa thật sự tốt trong mấy năm qua. Chưa bao giờ công tác cán bộ bộc lộ những sai lầm, khuyết điểm đến như vậy. Cách đây hơn vài chục năm, khi bắt đầu sự nghiệp đổi mới toàn diện đất nước sau Đại hội VI của Đảng, nhiều người đã cảnh báo rằng, phải đề phòng ngăn chặn tình trạng “đồng họ” trong công tác cán bộ ở nông thôn. Ấy thế mà đã hàng chục năm không những tình hình này không được ngăn chặn, đẩy lùi ở nông thôn mà bệnh đã lan ra toàn Đảng với những biến thái mới, tinh vi và nguy hiểm hơn. Tình trạng cán bộ không gương mẫu thì “nguyên khí” của quốc gia sẽ suy giảm và thế nước sẽ đi xuống vì cán bộ của hệ thống chính trị, xét đến cùng, chính là một phần cực kỳ quan trọng của

nguyên khí quốc gia. Điều này đúng theo tinh thần của Tiên sĩ triều Lê, Phụng trực đại phu, Hàn lâm viện thừa chi, Đông các đại học sĩ Thân Nhân Trung vâng mệnh vua Lê Thánh Tông soạn bài ký vào năm 1484 cho tấm bia tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám (Thăng Long - Hà Nội ngày nay) đã khẳng định vai trò của nhân tài trong việc chấn hưng đất nước: “*Hiền tài là nguyên khí quốc gia, nguyên khí thịnh thì đất nước mạnh và càng lớn lao, nguyên khí suy thì thế nước yếu mà càng xuống thấp. Bởi vậy các bậc vua tài giỏi đời xưa, chẳng có đời nào lại không chăm lo nuôi dưỡng và đào tạo nhân tài bồi đắp thêm nguyên khí*”.

Cuộc vận động cách mạng đang cần tất cả lực lượng của người dân. Song, cán bộ vẫn là cái gốc của vấn đề, theo đúng tinh thần quan điểm của Hồ Chí Minh. Nếu cán bộ được chọn lựa, đề bạt, bố trí không đúng, không phù hợp thì không thể nói đến kết quả tốt được. Đó là thông điệp vô giá của Hồ Chí Minh khảm trong tác phẩm “Đời sống mới”, một tác phẩm ra đời cách đây 70 năm mà vẫn mang tính thời sự nóng hổi.

4. Kết luận

Nhân loại, trong đó có người Việt Nam, đang sống trong một môi trường văn hóa, đạo đức bị ô nhiễm. Nhân cách của mỗi người trong xã hội hợp lại thành nhân cách của xã hội. Xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh là yêu cầu vừa mang tính

chiến lược lâu dài, vừa mang tính cấp thiết của sự nghiệp cách mạng Việt Nam thời kỳ hiện nay, thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, phát triển nền kinh tế thị trường gắn với kinh tế tri thức; hội nhập quốc tế và toàn cầu hóa.

Thời kỳ Hồ Chí Minh sống nói chung và thời điểm Hồ Chí Minh cho ra mắt tác phẩm “Đời sống mới” nói riêng có hoàn cảnh khác ngày nay. Nhưng, khác gì thì khác, bản chất vấn đề không bao giờ thay đổi: nước Việt Nam đi lên trên con đường độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; đất nước Việt Nam cần đạt được mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Muốn thế, cần có một xã hội phát triển cả về kinh tế, văn hóa - xã hội, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao. Xem ra, những chỉ dẫn để đạt được mục đích đó, hoàn toàn có trong quan điểm của Hồ Chí Minh thể hiện ở tác phẩm “Đời sống mới”, một tác phẩm được viết “một cách vắn tắt, rõ ràng, thiết thực, dễ hiểu... một cuốn sách nhỏ, chỉ rõ bước đường đời sống mới”⁽¹⁰⁾ như Hồ Chí Minh đã viết trang đầu sách □

(1), (2), (3), (5), (6), (7), (8), (9), (10) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, T5, Nxb. CTQG, H., 2011, tr.112-113, 128, 117, 118, 119-120, 126, 128, 124, 111.

(4) Những số liệu và thông tin về vấn đề này được dẫn từ <http://vneconomy.vn/thoi-su/no-dong-xay-dung-nong-thon-moi-2017-kho-dut-diem-20161005010217541.htm>

The current neo-rural and civilized urban oriented values in the work “New Life”

Abstract: *Constructing neo-rural and civilized urban is the essential task in the cause of constructing socialism in Vietnam. The Party Political Bureau and Government has been leading and implementing this task with the goals of creating the wellbeing for the People, approaching the development in technology with the heritage from advance cultural values and the removal of disadvantaged spiritual cultural values from national lives; correcting the inappropriateness emerging from Doi Moi. In this process, guidance of Ho Chi Minh, being embedded in his publication “New Life” is invaluable. Although it was published in 1947, its values have been continuously effective in providing guidance for construction of neo-rural and civilized urban today.*

Keywords: *Ho Chi Minh; Neo-rural; Neo-life; Civilized urban.*